

UPPROP

Till:

Kalmar kyrkliga samfällighet
Domkapitlet och Stiftsstyrelsen i Växjö
Kyrkostyrelsen

- Vi vill uttrycka vår bestörtning över Kalmar kyrkliga samfällighets beslut att avskeda prosten Dag Sandahl under pågående sjukskrivning.
- Vi känner oro över en kyrka som inte tar till vara de gåvor och den stora kompetens han har och som är väl kända och dokumenterade på församlings- kontrakts- stifts- och på kyrkans nationella nivå.
- Vi är rädda för att detta signalerar ett ännu hårdare klimat också mot andra präster som kan upplevas som obekväma.

3 januari 2004

Yngve Kalin, ordförande i Kyrklig samling

Uppropet avslutades efter att ha varit öppet i exakt två veckor under tiden den 3 - 17 januari 2004. 1287 personer undertecknade uppropet och namnen redovisades fram till den 24 januari kl 18. Den fullständiga listan finns tillgänglig hos Yngve Kalin och kommer att tillsändas Kalmar kyrkliga samfällighet, Domkapitlet och Stiftsstyrelsen i Växjö samt Kyrkostyrelsen på kyrkans nationella nivå.

*(Kalmar kyrklig samfällighets begäran om befogenhetsprövning, se bilaga 1 sid 5
Växjö domkapitels beslut angående befogenhetsprövning, se bilaga 2 sid 6.
Kalmar kyrkliga samfällighets beslut om uppsägning, se bilaga 3 sid 6)*

*****

- **Om Dag Sandahl**
- Född 1948.
- Teol kand 1971 och prästvigd i Växjö samma år.
- Missiverad till Kalmar december 1971.
- Placerades i stadsdelen Norrliden och fick som kyrkoadjunkt och komminister där bygga församling med bas i ett källarkapell.
- Teol dr i Lund inom ämnet missionsvetenskap och ekumenik 1987
- Docent i kyrkovetenskap 1995
- Kontraktsprost i Norra Møre kontrakt 1989, avsatt 1999.
- Ledamot av Allmänna Kyrkomötet 1979 och 1982 samt ledamot av kyrkomötet 1983-2001.
- Ersättare i Svenska kyrkans centralstyrelse 1986-1989 och ledamot i styrelsen och dess AU 1989-1998.
- Ledamot av kyrkofonden 1998. I kyrkofondens AU från 2000.
- Ledamot av ett antal rikskyrkliga utredningar:
  - Kyrka-Ämbete-Enhet 1989-1993,
  - Kyrkotillhörighetsberedningen 1992-1993,

- Folkkyrkostudien 1995-1998,
- Utredningen om Svenska kyrkans framtida organisation (ledningsgruppen) 1995/96-1998.
- Har förutom vetenskapliga arbeten författat böcker i pastoralteologiska ämnen.
- Aktuell utgivning är "Jesus. Motspänstig medmänniska." Verbum 2004.

*****

E-post till Domkapitlet och Kalmar pastorat

Datum:	2004-01-08
Till:	vaxjostift@svenskakyrkan.se
Kopia till:	vibeke.bergman@svenskakyrkan.se, bengt.stigner@svenskakyrkan.se, anders.wejryd@svenskakyrkan.se
Ämne:	Upprop till stöd för komminister Dag Sandahl
<p>2004-01-08</p> <p>Till Domkapitlet i Växjö</p> <p>Inför behandlingen av Kalmar kyrkliga samfällighets framställan om befogenhetsprövning avseende beslut att den ämnar säga upp komminister Dag Sandahl av personliga skäl, vill jag göra Domkapitlet uppmärksam på att ett upprop till stöd för Sandahl pågår.</p> <p>Vid detta brevs avsändande har 707 personer i Sverige och från hela världen instämt i uppropet, som lyder som följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Vi vill uttrycka vår bestörtning över Kalmar kyrkliga samfällighets beslut att avskeda prosten Dag Sandahl under pågående sjukskrivning. * Vi känner oro över en kyrka som inte tar till vara de gåvor och den stora kompetens han har och som är väl kända och dokumenterade på församlings- kontrakts- stifts- och på kyrkans nationella nivå. * Vi är rädda för att detta signalerar ett ännu hårdare klimat också mot andra präster som kan upplevas som obekväma. <p>Uppropet beräknas pågå ytterligare några veckor under ärendets fortsatta behandling i olika instanser. En fullständig namnlista kommer att överlämnas till Domkapitlet när listan stängs.</p> <p>Högaktningsfullt Yngve Kalin</p> <p>-----</p> <p>Yngve Kalin, Prästgården 510 22 Hyssna</p>	

Datum:	2004-01-12
Till:	kalmar.pastorat@svenskakyrkan.se
Kopia till:	Dag Sandahl, Peter Lundborg, Eva Pleijel samt ett antal mediebevakare
Ämne:	Upprop till stöd för komminister Dag Sandahl

2004-01-12

Till Kyrkonämnden i Kalmar kyrkliga samfällighet

Med anledning av Kalmar kyrkliga samfällighets beslut den 18 december 2003 att den ämnar säga upp komminister Dag Sandahl av personliga skäl, vill jag göra Kyrkonämnden uppmärksam på att ett upprop till stöd för Sandahl pågår.

Vid detta brevts avsändande har **1.049** personer i Sverige och från hela världen instämt i uppropet, som lyder som följande:

Vi vill uttrycka vår bestörtning över Kalmar kyrkliga samfällighets beslut att avskeda prosten Dag Sandahl under pågående sjukskrivning.

Vi känner oro över en kyrka som inte tar till vara de gåvor och den stora kompetens han har och som är väl kända och dokumenterade på församlings- kontrakts- stifts- och på kyrkans nationella nivå.

Vi är rädda för att detta signalerar ett ännu hårdare klimat också mot andra präster som kan upplevas som obekväma.

Uppropet beräknas pågå ytterligare några veckor under ärendets fortsatta behandling. En fullständig namnlista kommer att överlämnas till samfälligheten när uppropet avslutats.

Yngve Kalin

Yngve Kalin, Prästgården 510 22 Hyssna

*****

Vad händer nu?

Uppropet avslutades lördagen den 17 januari kl 18.00 efter att ha varit öppet i exakt två veckor och undertecknades av **1287** personer.

Namnlistan med alla undertecknare låg kvar ytterligare en vecka fram till den 24 januari kl 18.00. Den finns nu förvarad hos Yngve Kalin och ett slutligt epost-meddelande och ett brev med hela listan inkluderad skickas till Domkapitlet och Stiftsstyrelsen i Växjö, Kyrkonämnden i Kalmar kyrkliga samfällighet och Kyrkostyrelsen.

Hemsidan kommer att vara tillgänglig för mer information om uppsägningen av Dag Sandahl och ärendets fortsatta gång.

Det har varit fantastiskt att följa utvecklingen av uppropet och vi vet att det har betytt mycket för Dag Sandahl att veta att så många, så snabbt, ville träda fram och stödja honom. Ett stort tack till er alla!

Hyssna och Helsingborg den 24 januari 2004

Yngve Kalin & Arne Elander

*****

Kalmar drar tillbaka varslet om uppsägning

Vid överläggningar mellan samfällighetens ledning och Dag Sandahl och hans fackförbund den 27 januari tillkännagav samfälligheten att den beslutat att dra tillbaka varslet om uppsägning av honom från hans komministertjänst i Kalmar.

Parterna var överens om att ta fram en rehabplan som fungerar, där också möjligheten att Dag Sandahl tas i anspråk för forskning nämnes liksom att samtal om de teologiska grundfrågorna skall föras.

Det är säkert ingen överdrift att säga att Uppropet spelat en viktig roll för denna "kovändning," som den kallas i Östra Smålands ledare i dag." I Uppropets spår följde många tidningsartiklar och radiointervjuer etc.

Många artiklar har har rört vid principiella frågeställningar om kyrkans oförmåga att hantera teologiska konflikter, vi har fått berätta om konsekvenserna av prästernas lokalanställning och många av de lokala arbetsgivares inkompetens inom arbetsrätten, vi har fått avslöja hur ett domkapitel på lättvindigt sätt tar sitt ansvar och inte minst hur sekretess behandlas.

Vi gläds för Dags skull men mycket återstår av en sann kyrklig samling. Den sista punkten i Uppropet, som berör att många känner av det hårdare klimatet mot dem som vill stå fast på kyrkans gamla grund är lika sann i dag som den var i går. Vi drar lärdom av det som hänt. Vi lever fortfarande i en ockuperad kyrka med en katastrofal kyrkordning, som bortdefinierat många av sina allra trognaste medlemmar. Men vi gömde oss inte den här gången. Vi samlade oss och gjorde något tillsammans.

Hyssna den 28 januari 2004

Yngve Kalin, ordförande i Kyrklig samling

Uppropet avslutades efter att ha varit öppet i exakt två veckor under tiden den 3 - 17 januari 2004. 1287 personer undertecknade uppropet och namnen redovisades fram till den 24 januari kl 18. Den fullständiga listan finns tillgänglig hos Yngve Kalin.

*****

Dag Sandahl tillbaka i Kalmar

Dag Sandahl är nu åter i tjänst i Kalmar pastorat. Arbetsgivaren har tilldelat honom ett arbetsrum på kyrkoförvaltningen, där han under tre månader skall arbeta halvtid. Det ses som ett led i den rehabilitering, som ingick i överenskommelsen när samfälligheten drog tillbaka sitt varsel om uppsägning av personliga skäl som aviserades dagarna före jul, efter flera års sjukskrivning.

Han förväntas ägna sig åt att gå igenom det omfattande material, som omfattar nästan 150 pärmar med tidningsurklipp, protokoll och handlingar som till stora delar finns kvar i Kalmar och som han samlat och arkiverat om ämbetsreformen i Svenska kyrkan. Han skall även vara tillgänglig för att vid behov sammanställa annat material. De teologiska samtal som överenskommit skulle föras med anledning av hans återinträde i tjänst, har samfälligheten ombett teol.doktor Bo Brander, föreståndare på Laurentiistiftelsen i Lund, att hålla med honom.

Åklagarmyndigheten i Växjö har inlett en förundersökning med anledning av den anmälan om sekretessbrott som inkommit när personliga handlingar lämnades ut till media och privatpersoner av Kalmar kyrkliga samfällighet och Växjö domkapitel i samband med uppsägningen av Sandahl. Till Svenska kyrkans överklagandenämnd och Ansvarsnämnden för biskopar har också anmälningar lämnats in med anledning av ärendets handläggning.

Dag Sandahl är numera bosatt i Ormesberga utanför Växjö.

Hyssna den 24 februari 2004

Yngve Kalin

*****

Brev översänt till kyrkostyrelsen

Ett brev där Kyrkostyrelsen särskilt uppmärksammas på punkterna två och tre i Uppropet har skickats in till Uppsala.

Punkt två gäller Svenska kyrkans oförmåga och ovilja att ta till vara Dag Sandahls väldokumenterade erfarenhet och kompetens. Punkt tre ger uttryck för farhågan att behandlingen av Dag Sandahl signalerar ett hårdare klimat också mot andra präster som kan upplevas som obekväma. Läs hela brevet (Bilaga 7, sid 15)

*****

Kyrkostyrelsen lämnade uppropet utan åtgärd

Vid sammanträdet med Kyrkostyrelsen den 25-26 maj 2004 fanns Uppropet till stöd för Dag Sandahl med bland handlingarna tillsammans med en förteckning av alla de 1287 undertecknarna från hela världen. Uppropet hade tillställts Kyrkostyrelsen av Kyrklig samlings ordförande Yngve Kalin, som tagit initiativet till Uppropet.

Ingen ledamot valde att under sammanträdet ta upp ärendet och det föranledde heller inget beslut eller annan åtgärd från styrelsens sida utan finns endast förtecknat i bilagan med inkomna ärenden och lades till handlingarna.

*****

Bilagor

Bilaga 1

Kalmar kyrkliga samfällighet begär befogenhetsprövning av Domkapitlet i Växjö enligt KO 31 kap 14§.

I framställan heter det:

I rehabiliteringsutredning daterad den 14 februari 2003 konstateras att arbetsgivaren uttömt sina möjligheter att såväl rehabilitera som omplacera komminister Dag Sandahl. (se bil. 1)

Samstämmiga läkarintyg har under sjukskrivningsperioden utvisat att det inte är lämpligt att Dag Sandahl återgår till prästtjänst i Kalmar pastorat.

Därför ämnar Kalmar kyrkliga samfällighet besluta om uppsägning på grund av personliga skäl.

Kalmar den 18 december 2003

Rune Karlsson, Ordförande i kyrkonämnden

Peter Lundborg, Kyrkoherde

...

Av bilaga 1 framgår att företagsläkaren bedömt den erbjudna yrkesinriktade rehabiliteringen som medicinskt olämplig.

"Kalmar kyrkliga samfällighet bedömer i och med detta sina möjligheter till ytterligare rehabilitering från arbetsgivarens sida, som uttömda. Relevant omplacering till annan befattning är inte möjlig."

*****

Bilaga 2

Domkapitlets beslut om befogenhetsprövning

Växjö stift

DOMKAPITLET

Protokoll fört vid sammanträde med Växjö domkapitel den 9 januari 2004

Närvarande:

Anders Wejryd, biskop, ordförande

Johan Unger, domprost (ej § 7)

Birgitta Janalm, diakon

Mona Oscarsson, aukt. fastighetsmäklare

Göran Åberg, docent

Peter Brusewitz, lagman (beslutande i §§ 12 och 16)

Brith-Marie Pålman, gymnasielärare

Ej tjänstgörande ersättare:

Peter Lundborg kyrkoherde (dock beslutande i § 7, ej § 16)

Bengt Stigner stiftssekreterare

Gunnar Carlsson stiftsadjunkt, prost

---

§ 16 Föredragande: Bengt Stigner

Dnr 03-0225-373

Kyrkonämnden i Kalmar kyrkliga samfällighet med anhållan om befogenhetsprövning inför planerad uppsägning av komministern, prosten Dag Sandahl

Förelåg skrivelse från kyrkonämnden i Kalmar kyrkliga samfällighet angående planerad uppsägning på grund av personliga skäl av komministern, prosten Dag Sandahl. Enligt 31 kap 14 § kyrkoordningen skall domkapitlet, innan beslut om uppsägning av en präst fattas, pröva att beslutet inte skulle strida mot kyrkoordningens regler om tillsyn från biskop och domkapitel vad gäller lära, utövande av vinningstjänsten och efterlevnad av vigningslöftena (så kallad befogenhetsprövning).

Det konstateras att Dag Sandahl erbjudits prästerliga arbetsuppgifter av sin arbetsgivare, Kalmar kyrkliga samfällighet. De personliga skälen hänför sig till det faktum att arbetsgivaren konstaterat att man uttömt sina möjligheter att såväl omplacera som rehabilitera Dag Sandahl. Skälen är alltså inte hänförliga till någon lärofråga.

Domkapitlet finner vid en prövning av ärendet att ett beslut om uppsägning av komministern Dag Sandahl inte skulle strida mot kyrkoordningens regler om tillsyn från biskop och domkapitel vad gäller lära, utövande av vinningstjänsten och efterlevnad av vigningslöften.

Det antecknas dels att ledamoten Peter Brusewitz deltar i beslutet dels att Peter Lundborg inte deltar i handläggningen av ärendet.

*****

Bilaga 4

Kalmar kyrkliga samfällighets beslut om uppsägning

KALMAR KYRKLIGA SAMFÄLLIGHET

Sammanträdesprotokoll

2004-01-13

Kyrkonämnden

Presidiet

Plats: Kyrkonämndens kansli, Ölandsgatan 24, Kalmar

Tid: 09.00-10.00

Beslutande:

Rune Karlsson, Ordförande

Sigge Lundqvist

Kerstin Nyrén

Övriga deltagare:

Kyrkoherde Peter Lundborg

Personalchef Eva Pleijel

Förvaltningschef Tommy Eriksson

§1. Dnr KS 2003- 0074

Beslut med anledning av befogenhetsprövning enligt KO 31 kap. 14§

Kyrkonämndens presidium har i §2/2003 beslutat att hos domkapitlet i Växjö stift anhålla om befogenhetsprövning av skälen för uppsägning i enlighet med Kyrkoordningen 31 kap. 14§ inför ett eventuellt beslut om uppsägning av Dag Sandahl från tjänst som komminister i Kalmar pastorat.

Beslut:

Med stöd av domkapitlets beslut §16/2004 samt föreliggande rehabiliteringsutredningar är det presidiets bedömning att saklig grund föreligger för uppsägning av anställning på grund av personliga skäl.

Kyrkonämndens presidium beslutar

att underrätta komminister Dag Sandahl om samfällighetens avsikt att säga upp hans anställning i Kalmar kyrkliga samfällighet,

att förklara paragrafen för omedelbart justerad

*****

Bilaga 4

Uttalande från Dag Sandahl

Kalmar Kyrkliga Samfällighet varslar om uppsägning under pågående sjukskrivning och jag sägs upp från den komministertjänst som jag innehar med fullmakt sedan 1976.

När jag sägs upp av "personliga skäl" är skälet att arbetsgivaren inte ansett sig kunna sätta in några rehabiliteringsåtgärder. Det hela är faktiskt rätt uppseendeväckande. Att jag påstås ha tackat nej till rehab-erbjudande är inte riktigt. Det skriftliga erbjudandet återkallades muntligt (i februari förra året) av arbetsgivaren sedan läkare och psykolog avvisat det.

Två dagar före jul fick jag kopia på Kalmar kyrkliga samfällighets begäran om befogenhetsprövning till Växjö Domkapitel. När nyheten nådde media före nyår sammanfattade TT att jag var "olämplig som präst". Det är ett kraftfullt påstående. Ingen dementi hördes från Kalmar kyrkliga samfällighet. Ingen ringde och kollade hur jag mårde - vare sig från pastorat eller stift. Jag har dock varit sjukskriven för depression som beror på yttre förhållanden (react insuff) i 3½ år. Jag tror mig ärligt kunna säga att jag om jag varit arbetsledare i en sådan situation inte förhållit mig passiv och tyst. De flesta i det vanliga arbetslivet hade, inbillar jag mig, uppträtt med större omsorg.

Växjö domkapitel undviker att ta upp de teologiska frågor som ligger bakom min sjukskrivning, det vill säga de beslut och de åtgärder som i Kyrkoordningens form marginaliserar en sådan som mig i syfte att bli av med mig. När biskop Anders Wejryd lättsamt för en journalist formulerade domkapitlets befogenhetsprövning som "att undersöka om det ligger en hund begravnen" är svaret att det borde Wejryd veta - för just han har begravt hunden!

Om en maskin skadar människor så byggs den om.

Kyrkoordningen skadar många och borde på ett antal punkter omedelbart ändras. Den skadar Svenska kyrkan och den skadar många av Svenska kyrkans hängivna medarbetare. Att låtsas lösa teologiska frågor genom administration och formalism är ogörligt. Så kränks människor i deras allvarliga frågor och övertygelser.

Arbetet är en viktig del av vårt liv och att bli kränkt både i det personliga och professionella är en smärtsam erfarenhet. Min bitterhet är ibland påtaglig¹⁾.

Jag vill att kyrkan skulle vara likt ett träd med så stora grenar att många olika fåglar kan sitta där. (Matt 13:32) I stället definieras somliga av oss bort. Något är fel eller sjukt i Svenska kyrkan - det är dessvärre mitt livs erfarenhet. Det vore bra om det diagnostiska samtalet om Svenska kyrkan faktiska läge kunde börja. De utanförställda har då viktiga erfarenheter att redovisa liksom alla de människor som ofta och regelbundet firar gudstjänst.

Jag har under de senaste åren funderat över grunderna till min kristna tro - det vill säga ställt frågan vad man hederligt kan tro på. Mina funderingar har resulterat i boken Jesus. Motspänstig medmänniska som kommer på bokförlaget Verbum i februari månad i en första upplaga om 10.000 exemplar. Jag är fortfarande kristen. Jag firar fortfarande gudstjänst. Jag funderar dagligdags över Svenska kyrkan. Jag gläds över många medkristna och känner uppmuntran av det upprop som gjorts. Jag menar att svenska folket är värt en fungerande kyrka, en som lockar fram det bästa hos var och en av oss och ger oss det som är bättre än vad någon av oss kunnat tänka. (Efesierbrevet 3:14-21)

Ormesberga den 13 januari 2004

Dag Sandahl

¹⁾ Skälet till varför jag skulle sparkas sin kontraktsprost våren 1999 har Anders Wejryd långt senare klargjort i en intervju i Dagens Forskning nr 8/2002:

"Och Sandahl, kontraktsprost i Mörebygden, folkkärt färgstark, fick småningom sparken

och återgick till sin komministertjänst.

-Dom kanske inte trodde att jag menade allvar, säger Anders Wejryd idag.

Och här är det bokstavstydigt vad som gäller, det finns inga privata åsiktspaket att plocka ihop för präster i Växjö stift.

- Nej, man har inte rätt till en privat tolkning i kvinnoprästfrågan, inte någon som man offentliggör. Det är en fråga om lojalitet."

Domprost Johan Unger, Kyrkans Tidning 6 februari 2003 delar uppenbarligen bedömningen:

"Vissa är lojala mot Svenska kyrkans ordning och samarbetar, även om de har sina teologiska tvivel. De har hemortsrätt. Men andra vägrar att samarbeta. Det kan inte tolereras. Gränserna i Svenska kyrkan är vida, men där går de." Och:

"Teologin tvingar oss att gå vidare på den inslagna vägen. Villkoret för samexistens är samarbete."

Så enkelt berövas jag min hemortsrätt i Svenska kyrkan - helt i strid med vad Svenska kyrkan sa när jag prästvigdes.

Det är Wejryd och Unger som i domkapitlet prövar om Kalmar Kyrkliga Samfällighet får sparka mig!

*****

Bilaga 5

Anmälan till åklagare om misstänkt brott mot sekretesslagen

Till Åklagarmyndigheten i Kalmar
Box 105
392 35 Kalmar

Det har kommit till min kännedom att Kalmar Kyrkliga Samfällighet nyligen till press, anställda och förtroendevalda lämnat ut sekretessbelagda uppgifter samt sekretessbelagda handlingar till Växjö Domkapitel angående den rehabiliteringsutredning/plan, som gäller f.d. kontraktsprosten i N. Möre kontrakt, komministern i Kalmar Kyrkliga Samfällighet, docent Dag Sandahl.

Dessa sekretessbelagda handlingar har därmed blivit helt offentliga, vilket strider mot sekretesslagen. Sandahl har på intet sätt medgivit att handlingarna skulle få lämnas ut till någon obehörig instans eller person. Till yttermera visso är blanketten

Rehabiliteringsutredning/plan försedd med följande text:

Uppgifter som framkommer i samband med utredningen får inte lämnas ut till annan än försäkringskassan utan att den anställde gett sitt medgivande till att uppgifterna får lämnas ut.

Försäkringskassan, som på detta sätt skriftligen utlovat Sandahl sekretess, har stöd i följande lagrum: Sekretesslagen (1980:100) kap. 7, §11; Arbetsmiljölagen kap. 7, §13 sa Arbetarskyddsstyrelsens Författningssamling AFS 1994:1, §7, där kommentaren s. 12 är fullständigt klar.

Jag ber att till Åklagarmyndigheten i Kalmar få anmäla att någon för mig okänd vid Kalmar Kyrkliga Samfällighet obehörigen lämnat ut sekretessskyddade upplysningar både genom att sända sådana handlingar till Växjö Domkapitel men också att ur sådana handlingar sammanställa ett pressmeddelande som lämnats ut till media, anställda inom samfälligheten samt förtroendevalda.

Ljungby den 25 januari 2004

Jan Frithiof, prost och kyrkoherde

Till Åklagarkammaren i Växjö
Box 516
351 06 Växjö

Det har kommit till min kännedom att ledamöter i Växjö Domkapitel nyligen har tagit del av sekretessbelagda handlingar angående den rehabiliteringsutredning/plan, som gäller f.d. kontraktsprosten i N. Möre kontrakt, komministern i Kalmar Kyrkliga Samfällighet, docent Dag Sandahl. Anmärkningsvärt är att det i sammanträdesprotokollet framgår att den som enligt Kyrkoordningen kap. 9, §1 med domarkompetens tillsatta ledamoten Peter Brusewitz avstått från att agera. Inget nämns nämligen om sekretess. Efter detta förfarande har nämnda sekretessbelagda handlingar alltså blivit offentliga handlingar hos Domkapitlet i och med att sammanträdesprotokollet från 2004-01-09 justerats.

Hela förfaringssättet strider mot sekretesslagen. Sandahl har på intet sätt medgivit att handlingarna skulle få lämnas ut till någon obehörig instans eller person. Blanketten *Rehabiliteringsutredning/plan* är försedd med följande klargörande text:

Uppgifter som framkommer i samband med utredningen får inte lämnas ut till annan än försäkringskassan utan att den anställde gett sitt medgivande till att uppgifterna får lämnas ut.

Försäkringskassan, som på detta sätt skriftligen utlovat Sandahl sekretess, har stöd i följande lagrum: Sekretesslagen (1980:100) kap. 7, §11; Arbetsmiljölagen kap. 7, §13 samt Arbetarskyddsstyrelsens Författningssamling AFS 1994:1, §7, där kommentaren s. 12 är fullständigt klar.

Jag ber att till Åklagarkammaren i Växjö få anmäla någon för mig okänd vid Växjö Domkapitel för brott mot sekretesslagen utifrån ovan nämnda lagrum genom att obehörigen ha tagit del av och spritt upplysningar som är sekretesskyddade utan att den berörde personen gett sitt medgivande och som, till yttermera visso, hanterats som allmänna handlingar och lämnats ut till både enskilda personer och media.

Ljungby den 25 januari 2004

Jan Frithiof, prost och kyrkoherde

*****

Bilaga 5

Anmälan till överklagandenämnden av Domkapitlets beslut

2004-01-27

Till

Svenska kyrkans överklagandenämnd

Domkapitlet

Box 527

351 06 Växjö

Kyrkonämnden i Kalmar kyrkliga samfällighet med anhållan om befogenhetsprövning inför planerad uppsägning av komministern, prosten Dag Sandahl. § 16 vid sammanträde med Växjö domkapitel den 9 januari 2004. Dnr 03-0225-373

Växjö domkapitel hade vid sammanträde den 9 januari 2004 att på begäran av Kalmar kyrkliga samfällighet pröva samfällighets befogenhet att säga upp mig från min tjänst som komminister. Domkapitlets beslut offentliggjordes den 13 januari 2004 kl 9. Till just samma tidpunkt hade kyrkonämndens presidium inkallats för att på delegation fatta beslut om uppsägning. Så skedde också.

Domkapitlets uppgift vad gäller befogenhetsprövning anges i Kyrkoordningen 31 kap 14 §. Domkapitlet ska pröva att beslutet inte strider mot kyrkoordningens regler om tillsyn från biskop och domkapitel vad gäller lära, utövande av vinningstjänsten och efterlevnad av vinningslöftena.

Uppgiften fullgjordes så att föredraganden, stiftsjuristen Bengt Stigner, begärde komplettering av det material om tillsammans fyra (4) sidor som samfälligheten skickat in (diariefört hos domkapitlet den 19 december 2003) 1). Mer material diariefördes den 8 januari, det vill säga dagen före domkapitlets sammanträde. Föredraganden hade sålunda att på uppseendeväckande kort tid sätta sig in i ett komplicerat material. Ledamöterna fick ärendet föredraget. Ingen, inte heller ordföranden, hade själv satt sig in i materialet, det vill säga läst papperen.

Rättsregeln "audiatur et altera pars" följdes inte. Det kan skyllas på den korta tid som stod föredraganden till buds men ansvaret att frågan då avgjorde utan att den saken allra mest angår fick framföra sin mening med biträde av Kyrkans Akademikerförbund åvilar Domkapitlet. Frågan skulle alls inte avgjorts utan att jag beretts möjlighet kommentera arbetsgivarens ensidiga framställning. Denna handläggningsordning är i sig tillräcklig grund för att domkapitlets beslut ska undanröjas. Överklagandenämndens beslut i detta stycke kommer att bli avgörande för framtida beslut vad gäller ordning för befogenhetsprövning. 2)

Domkapitlet konstaterar att "Dag Sandahl erbjudits prästerliga arbetsuppgifter av sin arbetsgivare, Kalmar kyrkliga samfällighet. De personliga skälen hänför sig till det faktum att arbetsgivaren konstaterat att man uttömt sina möjligheter att såväl omplacera som rehabilitera Dag Sandahl. Skälen är alltså inte hänförliga till någon lärofråga:"

Detta låter sig sägas och argumentet att alla möjligheter uttömts är det vanligaste när en arbetsgivare ska förklara varför rehabiliteringen inte blivit gjord. Det är dock inte domkapitlets uppgift att sakgranska den delen av ärendet.

Domkapitlets uppgift är att tränga bakom de angivna skälen för att se om det finns underliggande och inte redovisade skäl som har med läran att göra. (Kyrkoordning för Svenska kyrkan - med kommentarer och angränsande lagstiftning. Verbum 2003 s 375ff) de motiv som kan döljas bakom de angivna skälen. Då blir det tydligt att saken verkligen gäller en lärofråga. Det är möjligt att det faktum att uppgiften att föredra ärendet endast överlämnats till en jurist utan teologiskt biträde förklarar varför det mer komplicerade resonemanget undviks.

Granskning av underlag och beslut

Det underlag som först sändes till domkapitlet innehåller tillräckligt allvarliga formuleringar för att den bakomliggande lärofrågan ska vara fullt möjlig att analysera. Till det kommer att domkapitlet tidigare haft att behandla den sortens av mig ställda frågor. Hade domkapitlet gått igenom det material som inkom dagen före sammanträdet

hade det varit lätt att se hur lärofrågorna preciseras i mitt brev av den 22 april 2000 och därmed är kopplingen till frågorna jag ställde till Växjö domkapitel tydliga.³⁾

Man kan också notera att det i Bengt-Olof Dikes fråga i kyrkomötet 2000 mycket tydligt framstår att en lärofråga fokuseras - nämligen frågan om kvinnor som präster och om "kvinnoprästmotståndare". Samma sak framkommer av mitt brev av den 9 september 2000, också detta brev i materialet som samfälligheten sänt till domkapitlet. Den arbetssituation jag diskuterat har jag konsekvent relaterat till teologiska frågor, det vill säga just lärofrågor.

Kompletteringen innehåller material som tveklöst ligger under sekretess. Jag avser inte att på någon punkt kommentera den sortens handlingar eftersom jag inte önskar medverka till att sådant som gäller mitt hälsotillstånd ska föras till offentligheten. För min del behövs det inte heller. Också det material som kan och ska ligga öppet ger klara besked om vad saken gäller. Inte minst tydligt blir detta om domkapitlet återvänder till de skrivelser jag tillställt kapitlet tidigare.

Domkapitlet borde av handlingarna insett att frågan har en koppling till frågor som jag ställt just till domkapitlet. (jämför not 3)

När ärendet skulle avgöras lämnade kyrkoherden i Kalmar Peter Lundborg, ersättare i domkapitlet, sammanträdet. Han återkom enligt protokollet sedan ärendet avgjorts. Det står inte bortom rimligt tvivel att kyrkoherden då inte kunde göra sig underkunnig om det fattade beslutet, det som jag inte informerades om förrän strax före klockan 9 den 13 januari. Alltså var det, för det fall han kunnat skaffa sig denna information, fullt möjligt att inkalla presidiet i Kalmar för att fatta beslutet att varsla mig om uppsägning. Detta skedde för övrigt utan hänsyn till den tid som det är möjligt för mig att besvara mig. Med tanke på att kyrkonämnden anför material från februari 2003 ter sig den plötsliga skyndsamheten märklig. Det kan uppfattas som om domkapitlet endast utför ett beställningsuppdrag. Befogenhetsprövningen är betydligt allvarigare än så.

Befogenhetsprövningen värnar Svenska kyrkans episkopala struktur gentemot en kongregationalism och slår till sist vakt om prästens omistliga frihet på predikstolen.

Jag noterar att två av domkapitlets ledamöter inför allmänheten gjort tydliga markeringar i den lärofråga saken gäller, en av dem direkt kopplat till min person.⁴⁾

Överklagandenämndens beslut i denna fråga kommer otvivelaktigt att få stor principiell betydelse för hur praxis med befogenhetsprövning ska gå till.

Jag vill därför anföra följande:

- Materialet i en komplicerad fråga som denna måste i vart fall också ha granskats teologiskt, inte enbart juridiskt.
- Det är inte heller rimligt att materialet endast föredras. Ledamöterna bör, enligt min åsikt, själva och självständigt ha satt sig in i materialet.
- Genomgången av materialet måste ske under en sådan tidsrymd att den motsvarar frågans komplexitet.
- Det måste finnas en möjlighet för den saken personligt berör att yttra sig liksom den facklige förtroendemannen - regler som hör till varje normal ärendeberedning. Det kan inte vara rimligt att arbetsgivarparten ur sitt material väljer vad som ska ingå i beslutsunderlaget medan motparten står helt utanför och utan möjlighet att granska materialet eller yttra sig över det och för den delen också begära kompletteringar. Rättsregeln är enkel: audiatur et altera pars.
- Skyndsamhet är enligt kommentar till Kyrkoordningen av nöden - men i en fråga där dokumentationen är mer än 10 månader gammal kan det knappast vara rimligt att avgöra frågan i sådan skyndsamhet att domkapitlet först dagen före beslutet tar emot begärda kompletteringar. Det ter sig också egendomligt och för domkapitlet

graverande att den som begär befogenhetsprövning i samma stund som domkapitlets beslut offentliggörs för egen del är beredd att effektuera ett varsel om uppsägning.

- "Genomskådlighet" var ett av ledorden när den nya kyrkoordningen beslutades. Svenska kyrkan är en öppen kyrka. Ingenting i det fattade beslutet är, så som det nu fattats, så komplicerat att det fanns skäl att hemlighålla det fram till tisdagen den 13 januari 2004. Allra minst fanns det skäl att hålla det hemligt för den person det främst kommer att beröra.

Jag begär att Överklagandenämnden undanröjer Växjö domkapitels beslut att medge Kalmar kyrkliga samfällighet befogenhet att säga upp mig från min komministertjänst.

Dag Sandahl
Ormesberga
340 36 Moheda

-
- 1) Till begäran om befogenhetsprövning hade fogats ett av arbetsgivaren ensidigt underskrivet protokoll från ett rehabiliteringsmöte den 14 februari 2003 samt mitt svar av den 22 februari 2003.
  - 2) Uppsala domkapitel följde dock vanlig rättspraxis när frågan om befogenheten att säga upp komminister Mats Jonsson behandlas. Jonsson fick vid två tillfällen kommentera vad som anförts.
  - 3) Se vidare 2 KL 1999:1 s 64 där det troskyldigt antas att domkapitlet är väl informerat om ett fall som leder till befogenhetsprövning.
  - 4) Skälet till varför jag skulle sparkas sin kontraktsprost våren 1999 har Anders Wejryd långt senare klargjort i en intervju i Dagens Forskning nr 8/2002: "Och Sandahl, kontraktsprost i Mörebygden, folkkärt färgstark, fick småningom sparken och återgick till sin komministertjänst.
-Dom kanske inte trodde att jag menade allvar, säger Anders Wejryd idag. Och här är det bokstavstydligt vad som gäller, det finns inga privata åsiktspaket att plocka ihop för präster i Växjö stift.
- Nej, man har inte rätt till en privat tolkning i kvinnoprästfrågan, inte någon som man offentliggör. Det är en fråga om lojalitet."
Domprost Johan Unger, Kyrkans Tidning 6 februari 2003 delar uppenbarligen bedömningen: "Vissa är lojala mot Svenska kyrkans ordning och samarbetar, även om de har sina teologiska tvivel. De har hemortsrätt. Men andra vägrar att samarbeta. Det kan inte tolereras. Gränserna i Svenska kyrkan är vida, men där går de." Och: "Teologin tvingar oss att gå vidare på den inslagna vägen. Villkoret för samexistens är samarbete." Så enkelt berövas jag min hemortsrätt i Svenska kyrkan - helt i strid med vad Svenska kyrkan sa när jag prästvigdes.

*****

Bilaga 6

Anmälan till Ansvarsnämnden för biskopar

2004-01-27
Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar
c/o Eva Wendel
Malmö Tingsrätt
Box 265
201 22 Malmö

En biskop får inte i avsevärd mån skada det anseende en biskop bör ha. (KO 30 kap 5 §)
För en biskop, liksom för varje kyrkokristen, måste Jesusordet gälla: Ja ska vara ja och nej ska vara nej. (Matt 5:37) Åttonde budet ska inte heller ses som dekoration utan beskriver ett rätt sätt att leva "coram Deo et coram hominibus", för att uttrycka saken

kyrkligt.

Anders Wejryd, som sparkade mig som kontraktsprost våren 1999, har långt senare i en intervju i Dagens Forskning nr 8/2002 gjort reda för sina motiv. Jag citerar från artikeln: "Och Sandahl, kontraktsprost i Mörebygden, folkkärt färgstark, fick småningom sparken och återgick till sin komministertjänst.

Dom kanske inte trodde att jag menade allvar, säger Anders Wejryd idag.

Och här är det bokstavstydligt vad som gäller, det finns inga privata åsiktspaket att plocka ihop för präster i Växjö stift.

-Nej, man har inte rätt till en privat tolkning i kvinnoprästfrågan, inte någon som man offentliggör. Det är en fråga om lojalitet."

Efter detta uppseendeväckande uttalande skrev jag ett inlägg i Smålandsposten (4 maj 2002) sedan jag med Marie Louise Samuelsson kontrollerat att citaten verkligen var autentiska. Insändaren fick rubriken Är det en fråga om lojalitet? En biskop har självfallet ingen skyldighet att läsa dagstidningarna men skulle frågan ställas till Anders Wejryd om han läst inlägget, nödgas han besvara denna fråga jakande. Han har läst. Men han dementerade inte. Eftersom han också haft manuskriptet till artikeln för påläsning och gjort några korrigeringar men i övrigt av författarna uppfattats vara nöjd, hade det då varit svårt att dementera. Det inser också jag.

Jag skrev vidare ett inlägg i Dagens Forskning (nr 10, 13-14 maj 2002). Det är alls inte säkert att Anders Wejryd läste detta men spårlost gick inte min kommentar det svenska kyrkolivet förbi. I denna artikel avvisade jag bland annat att ämbetsteologin skulle kunna kallas "en privat mening".

Även kyrkoherde Håkan Albinsson fann anledning att fråga Anders Wejryd om citatet i ett brev (brevet endast daterat juni 2002, hur det diarieförts av Anders Wejryd vet jag inte). Albinsson utlovades visserligen flera månader senare muntligen att få ett skriftligt svar men något sådant brev har aldrig kommit honom tillhanda. Wejryd måste alltså vara fullständigt klar över att hans uttalande väckt reaktioner.

Domprost Johan Unger, Kyrkans Tidning 6 februari 2003, delade tydligt sin biskops bedömning – också efter denna artikel fanns det möjlighet för Wejryd att markera distans men så skedde inte.1)

I sak är det helt tydligt vad som avses. Detta är inte alls någon orimlig uttolkning av den kyrkopolitiska eller, möjligtvis, teologiska hållningen bakom gällande kyrkoordnings stadganden. Arbetsrättsligt markerar ordvalet att det är läge för avskedande – och det var, som framgått, en kommentar till att jag fått lämna min kontraktsprosttjänst. Biskopen varnar uppenbart andra präster. Att hans anklagelse om illojalitet av flera präster i stiftet bara kan uppfattas som en kränkning av de präster som avses, både personligt och professionellt, är självklart.

Nu uppstår emellertid ett annat läge när frågan ställs till Växjö domkapitel om jag kan sägas upp från min komministertjänst. Om Wejryd (med instämmande av domprosten Unger) hävdar vad han tidigare offentligt uttryckt, hade alla insett att saken som skulle avgöras i Växjö domkapitel den 9 januari 2004 gällde en lärofråga. Nu måste det på allt sätt undvikas att frågan kommer att handla om lära – för att den ska kunna hanteras lokalt måste den reduceras till att handla om "personliga skäl". Domkapitlets ordförande är väl införstådd med vad saken gäller – Andra kyrkolagsutskottets konstaterande gäller fullt ut men får en annan innebörd än vad utskottet tänkte. Wejryd måste nu säga något annat. Det gör han också.

Alltså heter det i kommentarerna efter det att domkapitlet i Växjö slagit fast att Kalmar kyrkliga samfällighet har befogenhet att säga upp mig att det ska kunna få finnas kvinnoprästmotståndare i Svenska kyrkan och att dessa ska kunna få tjänstgöra. På frågan

om det finns utrymme för oliktankande svarar Anders Wejryd i Smålandsnytt den 13 januari 2004 ett klart "ja" – för annars, menar han, skulle Dag Sandahl inte varit präst (vilket är en för den initierade rätt uppenbar glidning i resonemanget, men låt gå). Wejryd konkluderar: "Det finns rum för en sådan präst som Dag Sandahl. Det vill vi att det skall göra."

Det är alltför uppenbart varför Wejryd, som tidigare stämplat präster med min insikt som illojala, nu på allt sätt måste mörka och hävda något annat. Sammanhanget är detta att hade Wejryd i samband med befogenhetsprövningen den 9 januari i Växjö domkapitel upprepat sin mening från intervjun i Dagens Forskning hade Kalmar kyrkliga samfällighet inte ägt befogenhet att säga upp mig. Då hade saken fått prövas som en lärofråga i Växjö domkapitel – och det är det sista någon biskop ville önska sig.

En biskop har inte att utminutera konjunktursanningar, de sanningar som är de politiskt eller kyrkopolitiskt för dagen lämpliga.

Har då Anders Wejryd genom sina uttalade konjunktursanningar "i avsevärd mån skadat det anseende en biskop bör ha"? (KO 30 kap 5§ punkt 4)

Att hans båda uttalanden strider mot varandra är evident. Att han uttalat sig så som det varit kyrkopolitiskt lämpligt är ställt utom fråga. Det är just detta som skadat det anseende en biskop bör ha ty en biskop som talar konjunktur talar inte sanning och det är, för att använda kommentaren till Kyrkoordningen, uppenbart något som handlar om oacceptabel livsföring. (Kyrkoordning för Svenska kyrkan – med kommentarer och angränsande lagstiftning, Verbum 2003 s 357-358)

Kyrkoordningen ger klart besked vad som ska ske med en biskop som skadat det anseende en biskop bör ha.

Att Anders Wejryd efter att ha förklarats obehörig att utföra kyrkans vigningstjänst och efter att ha återkallt sina yttranden och förbehållslöst bett dem som drabbats av hans allvarliga påståenden om illojalitet, en kränkning både i det personliga och professionella, om ursäkt åter kan förklaras behörig är det för mig särskilt angeläget att understryka. (KO 30 kap 6 §)

Jag ber därför Ansvarsnämnden att pröva om biskop Anders Wejryd genom sina olika och uppenbart motstridande uttalanden i avsevärd utsträckning skadat det anseende en biskop bör ha.

Dag Sandahl
Ormesberga
340 36 Moheda

---

1) "Vissa är lojala mot Svenska kyrkans ordning och samarbetar, även om de har sina teologiska tvivel. De har hemortsrätt. Men andra vägrar att samarbeta. Det kan inte tolereras. Gränserna i Svenska kyrkan är vida, men där går de." Och: "Teologin tvingar oss att gå vidare på den inslagna vägen. Villkoret för samexistens är samarbete."

*****

Bilaga 7

Brev till kyrkostyrelsen

Hyssna 2004-04-27

Kyrkostyrelsen
Svenska kyrkan
751 70 UPPSALA

Upprop till stöd för prosten Dag Sandahl

Under två veckor den 3-17 januari 2004 undertecknade 1287 personer från hela Sverige och många andra länder i världen ett upprop till stöd för Dag Sandahl med följande lydelse:

- Vi vill uttrycka vår bestörtning över Kalmar kyrkliga samfällighets beslut att avskeda prosten Dag Sandahl under pågående sjukskrivning.
- Vi känner oro över en kyrka som inte tar till vara de gåvor och den stora kompetens han har och som är väl kända och dokumenterade på församlings- kontrakts- stifts- och på kyrkans nationella nivå.
- Vi är rädda för att detta signalerar ett ännu hårdare klimat också mot andra präster som kan upplevas som obekväma.

Uppropet var ställt till Kalmar kyrkliga samfällighet, Domkapitlet och Stiftsstyrelsen i Växjö och Kyrkostyrelsen.

Efter uppropets avslutning har Kalmar pastorat dragit tillbaka varslet om uppsägning och omständigheter kring uppsägningen är föremål för prövning i Överklagandenämnden, Åklagarmyndigheten i Växjö samt Ansvarsnämnden för biskopar.

Punkt 2 i Uppropet rör Dag Sandahls situation i vidare mening och inte bara anställningen i Kalmar och punkt 3 talar om den rädsla undertecknarna känner att behandlingen av Dag Sandahl också signalerar ett hårdare klimat mot andra präster som kan upplevas som obekväma.

Jag vill därför fästa Kyrkostyrelsens uppmärksamhet särskilt på dessa punkter och bifogar en lista med de 1287 undertecknarna av uppropet. På Uppropets hemsida finns relevant material samlat och kompletteras efterhand.

Med vänlig hälsning
Yngve Kalin
Prästgården
510 22 Hyssna

